

року (остання редакція 24.02.2016 року)[Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/346-97-п>.

4. Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 (остання редакція від 07.01.2017). Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/кзпп>

5. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постановою КМУ від 19 січня 1998 р. № 45 [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>.

Москаленко К.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К. Б.)

студентка V курсу історичного факультету

*Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

Правове забезпечення прав дитини в Україні

Розвиток суспільства дає підстави стверджувати, що захист прав і свобод дитини є основним чинником у формуванні правосвідомості й культури майбутнього покоління та забезпечує правову основу формування правової держави і громадянського суспільства. Дитина, як суб'єкт суспільних відносин має особливий статус. Це обумовлено її фізичною, розумовою, моральною та духовною незрілістю, залежністю та можливістю зловживань з боку інших осіб [6, с. 72].

В Україні на конституційному рівні закріплено права дитини. Конституція, зокрема, проголошує рівність прав дітей «діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним» (ст. 52), охорону дитинства «сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою» (ст. 51), заборону насильства над дитиною та її експлуатацію «будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом» (ст. 52), право на життя «ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави - захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань» (ст. 27), захист та допомогу держави дитині, позбавленій сімейного оточення «утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу» (ст. 52), право на освіту «повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам (ст. 53) [3].

Відповідно до вимог Конституції України та інших міжнародних документів 26 квітня 2001 р. прийнято Закон України «Про охорону дитинства», завданням якого є розширення соціально-правових гарантій дітей, забезпечення фізичного, інтелектуального розвитку молодого покоління, створення соціально-економічних і правових інститутів з метою захисту прав і законних інтересів дитини в Україні.

У ст. 6 Закону України «Про охорону дитинства» йдеться про те, що «кожна дитина має право на життя з моменту визначення її живонародженою та життєздатною за критеріями Всесвітньої організації охорони здоров'я. Держава гарантує дитині право на охорону здоров'я, безоплатну кваліфіковану медичну допомогу в державних і комунальних закладах охорони здоров'я, сприяє створенню безпечних умов для життя і здорового розвитку дитини, раціонального харчування, формуванню навичок здорового способу життя» [5].

Однією з особливих рис захисту життя дитини в системі правового статусу особи є заборона участі дітей у воєнних діях і збройних конфліктах. Війна є носієм великої смертності людей, особливо тих, хто безпосередньо бере участь у бойових діях. Тому є неприпустимим

втягнення дітей в такі дії як з метою захисту їх життя, так і з метою захисту дитячої психіки від споглядання насильства та смерті.

У Законі України «Про охорону дитинства» закріплено, що дитину не може бути залучено до участі у збройному конфлікті, і що держава вживає всіх заходів для протидії цьому. 2011 року Комітет ООН з прав дітей рекомендував Україні криміналізувати цей вчинок: тобто, якщо людина вербує дитину для участі у збройному конфлікті, якщо хтось дає дитині автомат, то це є карним злочином, і за це передбачено певне покарання. У нас до сьогодні цього немає: ми не могли тоді зрозуміти, що може початися період, коли нам це буде потрібно. І навіть сьогоднішня ситуація відповідальних службовців не мотивує приймати рішення швидше, попри те, що ми надіслали в Кабмін готові пропозиції», - говорить Людмила Волонець, керівник Управління забезпечення діяльності Уповноваженого Президента України з прав дитини[1, с. 6].

Незважаючи на те, що Україна є учасницею Конвенції ООН про права дитини та у ст. 24, 51, 52 Конституції України передбачається державна охорона дитинства, гарантія прав дітей, в Україні продовжує існувати проблема захисту прав дитини. Така ситуація зумовлена декларативністю норм національного законодавства, ігноруванням прогресивних міжнародних норм, неефективною роботою державних установ, відсутністю ґрунтовних наукових розробок[7, с. 91].

Сьогодні назріла необхідність у більш повному й об'єктивному інформуванні громадськості та й самих дітей про права дітей на захист. При цьому потрібно пам'ятати, що визнання й забезпечення прав дитини не порушує авторитету батьків і не зменшує обов'язків дітей по відношенню до сім'ї й суспільства.

Ефективність правового регулювання відносин у сфері забезпечення, охорони та захисту прав дитини в Україні здебільшого залежить від запозичення відповідних стандартів у зарубіжних країнах. Однак таке запозичення не може відбуватися шляхом простого перенесення правових норм з правових систем інших держав у національну правову систему України без здійснення їх відповідної адаптації, без врахування вітчизняної традиції, культури та менталітету, оскільки, навіть якщо запозичити в інших країн ідеальну систему забезпечення, охорони та захисту прав дитини без врахування при цьому багатоманітної соціокультурної реальності українського суспільства, це може призвести до небажаних руйнівних наслідків.

Дійсно, зарубіжний досвід є важливим, оскільки він дозволяє побачити, насамперед, варіативність нормативно-правових моделей забезпечення, охорони та захисту прав дитини, які застосовуються у різних державах, а також конкретну ефективність або неефективність їх впровадження у суспільну практику. Водночас слід пам'ятати, що не існує повністю уніфікованих для різних цивілізацій та суспільств шляхів державно- правового розвитку[4, с. 14-15].

Так, говорячи про необхідність розширення як самих прав дитини, так і засобів їх належного забезпечення, охорони та захисту, потрібно чітко усвідомлювати, що дана сфера відносин найтіснішим чином пов'язана з такими важливими та дотичними до неї сферами державного управління в цілому, як, наприклад, державна демографічна політика, державна політика щодо сім'ї, державна молодіжна політика, державна політика у сфері освіти, державна політика у сфері суспільної моралі тощо. Іншими словами, необхідно чітко бачити всі інші сфери нормативно-правового регулювання, які так чи інакше пов'язані з правами дитини. Отже, проблеми забезпечення, охорони та захисту прав дитини потребують комплексного підходу до їх вирішення, що базується на тісній взаємодії відповідних суб'єктів: держави в особі відповідних владних органів, сім'ї, в якій виховується дитина та, власне, самої дитини як самостійної особистості, яка поступово формується та соціалізується під впливом багатьох чинників.

Література:

1. Волинець Л. Війна - це найбрутальніше порушення прав дитини : [розмова із керівником Управління забезпечення діяльності Уповноваженого Президента України з прав дитини] / Людмила Волинець ; розм. Оксана Миколук // День. – 2014. – 27 серп. (№ 157). – С. 6.
2. Конвенція о правах ребенка (принята Генеральной Ассамблеей ООН 20 ноября 1989 г.) // Сборник международных стандартов и норм ООН в области правосудия в отношении несовершеннолетних. – М.: Юнисеф, 1998. – С. 23–50.
3. Конституція України від 28 червня 1996 г. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>
4. Оніщенко Н.М., Львова О.Л., Сунегін С.О. Права і свободи дитини: вступ до проблеми / Н.М. Оніщенко, О. Л. Львова, С.О. Сунегін [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2013_2/13.pdf
5. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр>
6. Толкачова Г.В. Еволюція правового забезпечення гарантій захисту прав і свобод дитини / Г.В. Толкачова [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2014_1/chas14_1.pdf
7. Шульц О.А. «Права дитини» як категорія сучасного конституційного права / О.А. Шульц [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kul.kiev.ua/images/chasop/2009_3/CHAS09_91.pdf

Погибко І.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К. Б.)
 студентка V курсу фізико-математичного факультету
 Полтавського національного педагогічного університету
 імені В. Г. Короленка

Право громадянина на оплату тимчасової непрацездатності

Проблеми охорони здоров'я населення та діяльність, спрямована на збереження і зміцнення здоров'я, вимагають постійної уваги з боку держави. Охорона здоров'я визнається одним із пріоритетних напрямів державної політики та забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно.

Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. Згідно ст. 49 Конституції України кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1].

Право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності мають застраховані громадяни України, іноземці, особи без громадянства та члени їх сімей, які проживають в Україні відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23 вересня 1999 року [2].

Юридична підстава соціального забезпечення тимчасовою непрацездатністю як страховий ризик. Тимчасова непрацездатність - це такий стан організму людини або збіг життєвих обставин, при якому він не може виконувати свої трудові функції протягом певного періоду. На сьогодні умовою підтвердження тимчасової непрацездатності в Україні, яка надає право на допомогу по тимчасовій непрацездатності відповідно до ст. 31 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», є наявність належним чином оформленого лікарняного листа або іншого документа, що засвідчує тимчасову